

N:o 49.

Af herr J. Eliasson, om tillägg till 57 § i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

Vid sistlidet års riksdag väcktes i Andra Kammaren motion om ändrade bestämmelser i § 57 af kongl. förordningen angående kommunalstyrelse å landet den 21 mars 1862, med syfte att jordegare eller boställsinnehafvare, som åt arrendator eller landbo upplåtit fastighet, skulle för kommunalutskylders betalande vara ansvarig, derest landbo eller arrendator saknade tillgång till gäldande deraf. Den sålunda ifrågasatta ändringen blef dock af lagutskottet afstyrkt, hvilket af Första Kammaren godkändes, hvarigenom frågan förföll.

Efter mitt förmenande förtjenar likväl denna fråga en närmare uppmärksamhet, och det må tillåtas mig att draga densamma under Riksdagens förnyade pröfning.

Hvad som vid betraktandet af nu gällande stadganden förefaller mig beaktansvärdt, det är, att genom en arrendators eller landbos obestånd den fastighet som en sådan innehaft, och för hvilken han egt rösträtt i kommunens allmänna angelägenheter, nu kan undgå deltagande i kommunens allmänna utskylder. Tänker man på hvad en kommun är, så kan man icke säga derom annat, än att den är ett af statsmagterna erkänt samhälle, med icke endast rättigheter utan ock skyldigheter, äfven af statsmagterna bestämda, för dem som samhället tillhöra. Tänker man vidare på, hvilken det är som skaffat inträde och rättigheter i ett samhälle åt en arrendator eller landbo, som ej kan fullgöra sina åligganden till kommunen, så måste det, efter mitt förmenande, erkännas, att det är fastighetsegaren eller boställsinnehafvaren, men icke samhället, som dervid eger bestämmanderätt. Vill

man icke neka sig att fästa nödig uppmärksamhet vid saken och se den från mer än en sida, så torde man ju böra föreställa sig äfven det värsta; och antagom då att all fastighet inom en landtkommun innehades af arrendatorer samt alla desse komma på obestånd, huru skulle det då gå med fattigvårds- och folkskoleundervisnings-utgifterna samt ränte- och kapitalafbetalningar å kommunens lån m. m. Det kan sägas att sådana förutsättningar höra till öfverdrifterna, men man torde ej böra göra sig fri från att fästa någon uppmärksamhet dervid. Det förefaller mig därför, att då statsmagterna stadgat grunderna för kommunens medlemmars såväl rättigheter som skyldigheter, så följer deraf, att de oskyldiga äfven böra genom lagstiftning skyddas från erläggandet af andras skatter eller deltagande deruti, samt att således Riksdagen icke billigen bör skjuta ifrån sig en allvarlig pröfning af denna fråga.

I sitt utlåtande till senaste Riksdagen medgifver lagutskottet, att sådana fall kunna stundom inträffa, då förluster tillskyndas en kommun i följd af nu gällande föreskrifter. Detta oaktadt anför utskottet, såsom skäl för afslag, att förlusten kan blifva större och känbarare för jordegaren, der arrendatorn kommer på obestånd, och att det skulle vara obilligt att öka denna genom påläggandet af ansvarighet för kommunalutskylders betalande, äfvensom ock att denna obillighet skulle framträda ännu skarpare, derest arrendatorn möjligen, med de honom för egendomen tillkommande röster, bidragit till beslutande af de utgifter, för hvilkas betäckande utskylderna blifvit påförda. Härvid må det tillåtas mig fästa uppmärksamhet derpå, dels att staten icke befriar en egare från till staten utgående fastighetsskatters erläggande, der arrendatorn kommer på obestånd, hvilket ju af samma skäl kan kallas lika obilligt, dels ock att den enskilde egaren har bättre tillfälle att känna sin arrendators ekonomiska ställning, samt äfven eger friare händer att bevaka sina fördelar och därför vidtaga nödiga mått och steg, än kommunala myndigheter i allmänhet. Tänkas kan ock, att ett alltför högt arrende bidragit till arrendatorns ruinerande. Man kan dessutom föreställa sig, att de arrendatorer, som sakna tillgångar till betalande af kommunalutskylder, varit de som dikterat besluten för nya utgifter, hvilka sedermera till hela sitt belopp eller allra största delen träffa dem, som icke till beslutet bidragit, och då måste ju orättvisan emot de senare blifva dubbel. Man frestas att tveka, om sådant är med kommunallagstiftningen afsedt. Hvad som i öfrigt icke torde böra förbises, det synes mig vara, att kommunen har sämre rätt gent emot den enskildes inom kommunen belägna fastighet, som åt landbo eller arrendator upplåtits, än emot statens domäner samt fastigheter,

som egas af akademier, kyrkor och undervisningsverk m. fl. och innehafvas af arrendatorer, hvilka för skyldigheternas fullgörande måste ställa borgen. Ser man närmare på dessa omständigheter, så torde de i betydlig mån förringa de skäl, som af lagutskottet blifvit för afstyrkande anförda.

Med anledning häraf vågar jag föreslå,

att Riksdagen för sin del beslutar det tillägg till § 57 af kongl. förordningen om kommunalstyrelse å landet den 21 mars 1862, att 3:dje momentet får följande förändrade lydelse:

Jordegare eller boställsinnehafvare, som åt landbo eller arrendator upplåtit jord eller boställe, är från erläggande af kommunalutskylder därför befriad, enär dessa utskylder enligt 1 mom. i denna § skola af brukaren erläggas. I de fall, der arrendator eller landbo saknar tillgång till gäldande af sådana utskylder, skall dock jordegare eller boställsinnehafvare för desamma vara ansvarig.

Om remiss till lagutskottet anhålles.

Stockholm den 26 januari 1888.

Jan Eliasson.

Rättelse.

Motion i Andra Kammaren (n:o 40) af herr *G. Ryding* m. fl.
sid. 4 rad 13 nedifrån *står*: att, då Vesternorrlands län,
läs: och då Vesternorrlands län,